

НАЦІОНАЛЬНА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Нехайчик Єлизавета Євгенівна,

здобувач вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»,

Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *розкрито специфіку стратегічного планування, оцінки та моніторингу національної молодіжної політики в європейських країнах. Розкрито національні моделі молодіжної політики за низкою критеріїв (експлікація молоді та її трансформація у доросле життя, система соціального забезпечення).*

Ключові слова: *національна молодіжна стратегія; планування, оцінка, моніторинг управління молодіжною політикою; участь молоді в управлінні політикою.*

Структура і правове регулювання оцінки та моніторингу молодіжної політики різноманітні. Ряд держав встановили чіткі кількісні показники моніторингу та оцінки даної політики, які корелюють з молодіжними стратегіями, планами дій з їх реалізації тощо (Естонія, Сербія, Великобританія, Чехія, Мальта, Франція). В інших країнах відсутній вичерпний перелік цілей молодіжної політики, критеріїв «вимірювання», методів моніторингу та оцінки молодіжної політики за рахунок залучення різних державних структур до розробки та реалізації політики. Міжсекторальний підхід до молодіжної політики може ускладнити визначення стратегій, програм та проєктів політики, які підлягають моніторингу та оцінці. Більшість держав не розробили механізмів, індикаторів відстеження прогресу в її реалізації, але чітко визначили цілі молодіжної політики у відповідних документах (Молодіжні закони 2008 і 2016 років в Люксембурзі, Національний молодіжний план 2018-2021 в Португалії).

Деякі дослідники виділили національні моделі молодіжної політики, доповнюючи типологію соціальної політики в державах соціального забезпечення [1]. При цьому режими молодіжних транзитних шляхів (зразки переходу молоді зі школи на роботу) відображають різні дискурсивні уявлення про підростаюче покоління в концепції «ресурс vs проблема»: особистісний розвиток (Швеція), економічна незалежність (Великобританія), сімейна залежність (Італія), професійна соціалізація (Німеччина). Крім того, перехідні режими зачіпають сфери політики, що не входять до систем соціального забезпечення: освіта, навчання, працевлаштування.

В універсальній моделі, заснованій на логіці особистісного розвитку молоді (Швеція), існує високорозвинена державна система соціального забезпечення, безкоштовна середня і вища освіта, надається фінансова

підтримка студентам вузів; цільовими групами молодіжної політики є всі категорії молоді. Забезпечується правова та економічна основа молодіжної політики, залучається місцева влада до вирішення молодіжних проблем, підтримується партнерство держави та громадянського суспільства в реалізації молодіжної політики. Муніципалітети мають значну автономію в реалізації молодіжної політики. Молодь трактується як актив, розвиток якого необхідно підтримувати. Політика спрямована на сприяння незалежності молоді, носить міжгалузевий характер.

У консервативній, орієнтованій на зайнятість, протекціоністській моделі (Франція, Німеччина) молодіжна політика зосереджується на розвитку молодіжного ринку праці, освіти, демократичних навичок серед молоді, залученні молоді до процесу прийняття політичних та управлінських рішень; вона орієнтована на різні категорії молоді, в тому числі вразливі. Цільову аудиторію молодіжної політики представляють громадяни від 12 до 27 років (Німеччина) або від 16 до 25 років (Франція). Не існує національного молодіжного законодавства; нормативно-правові акти, що впливають на молодь, стосуються соціальної інклюзії, професійного навчання тощо. У цих країнах відсутня єдина національна молодіжна стратегія (далі - НМС), спільно розроблена усіма рівнями влади. Наприклад, в Німеччині існують молодіжні стратегії на рівні федерального уряду, регіональних і місцевих громад. Партнерство між агентами молодіжної політики може здійснюватися на основі принципу субсидіарності.

Ліберальна модель (Великобританія) характеризується наданням цільової допомоги та послуг найбільш вразливим групам молоді. Модель керується логікою індивідуальної емансипації: можливість більш раннього виходу на ринок праці в поєднанні з індивідуалізацією дозволяє молодим людям отримати незалежність. Молодіжне питання розглядається як проблемне, молодіжна політика характеризується наданням можливостей для молоді, важливістю самовираження та вибору серед молоді; у сфері політики різні вікові групи молоді. Рішення про надання молодіжних послуг приймаються на місцевому рівні; молодіжна політика характеризується децентралізацією, неоднорідністю суб'єктів, що працюють в молодіжному середовищі. В основному, в країнах Сполученого Королівства немає національних молодіжних законів. Відповідальність за напрямки молодіжної політики несуть державні відомства.

Субпротекціоністська сімейна модель (Італія, Іспанія, Греція, Португалія) базується на логіці сімейної приналежності, довгостроковій соціально-економічній незалежності та залежності молоді від сім'ї. Сім'я виступає ключовим агентом ресурсної підтримки молодих людей під час переходу до дорослого життя. Групи людей від 14 до 38 років потрапляють у фокус політики. Країни не мають національного молодіжного законодавства. Молодіжна політика часто характеризується фрагментацією і відсутністю співпраці на різних рівнях. Сегментація ринку праці, низький рівень освіти призводять до високого безробіття. Сприяння входженню молоді на ринок

праці є пріоритетним завданням. В Італії, Греції та Португалії прийняли національні молодіжні стратегії.

«Інклюзивну» і «вибіркову» моделі молодіжної політики виділяють залежно від системи формування навичок, компетенцій молоді («перспектива навчання vs перспектива роботи»). Політика соціального громадянства набуває "формалізованого" або "індивідуалізованого" підходу, формується відповідно до офіційної дискурсивної інтерпретації молоді («діти проти дорослих»). У європейських країнах існує чотири режими громадянства: «громадянство, що надає можливості» (індивідуалізація та інклюзія в Швеції, Фінляндії, Данії, Нідерландах), «контрольоване громадянство» (інклюзивність у Німеччині та Австрії). В Іспанії, Португалії, Греції, Італії, Франції, Бельгії та Люксембурзі діє режим "відмови в громадянстві" (формалізація і вибірковість); у Великобританії та Ірландії дотримуються режиму «громадянства другого сорту» (індивідуалізація і вибірковість) [2].

Отже, у зарубіжних країнах національна молодіжна стратегія є інструментом державного стратегічного планування, визначення пріоритетів у молодіжній політиці, залучення зацікавлених сторін до розробки молодіжних програм. Національні молодіжні стратегії дозволяють установам, відповідальним за молодіжну політику, використовувати фінансові стимули, щоб заохотити інші міністерства до досягнення першочергових цілей.

Список використаних джерел

1. Кривошеїн В. В., Примуш М. В. Соціальні ліфти як механізм реалізації державної молодіжної політики. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки*. 2021. № 6. С. 63–68. URL: <https://doi.org/10.31558/2617-0248.2021.6.10> (дата звернення: 10.02.2023).

2. Krasnopolska T. M. Механізм реалізації молодіжної політики ЄС. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки*. 2019. № 4. С. 47–52. URL: <https://doi.org/10.31558/2617-0248.2019.4.7> (дата звернення: 10.02.2023).

Abstract: *The specifics of strategic planning, assessment and monitoring of national youth policy in European countries are revealed. National models of youth policy are revealed according to a number of criteria (explication of youth and their transformation into adulthood, social security system).*

Keywords: *national youth strategy; planning, assessment, monitoring of youth policy management; youth participation in policy management.*

Науковий керівник:

Ключник А.В.,

*д-р екон. наук, професор,
професор кафедри публічного
управління та адміністрування і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет*